

استاندارد مدیریت ریسک

ISO 31000:2009

ترجمه:

مهندس ابوطالب گرامی

انتشارات سروشکار

سرشناسه: سازمان بین‌المللی استاندارد

International Organization for Standardization

عنوان و نام پدیدآور: استاندارد مدیریت ریسک؛ ISO 31000:2009 / مولف: موسسه

استاندارد جهانی؛ ترجمه ابوطالب گرامی.

مشخصات نشر: تهران: سرونگار، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۵۶ص: نمودار؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۶-۲۱-۵

۳۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: ISO 31000: risk management principles and guidelines

یادداشت: کتابنامه ص ۵۶.

موضوع: مدیریت ریسک

شناسه افزوده: گرامی، ابوطالب، ۱۳۵۹- مترجم.

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۴۱۶م ۶۱/س HD رده بندی دیویی: ۶۵۸/۱۵۵

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۶۷۲۵۳۲

انتشارات سرونگار

تلفن پخش: ۱۵-۶۶۵۶۶۵۱۰ (۰۲۱) همراه انتشارات: ۰۹۱۲-۳۴۹۱۷۱۵

استاندارد مدیریت ریسک؛ ISO 31000:2009

ترجمه: مهندس ابوطالب گرامی

چاپ و صحافی: حمزه‌ای

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۳

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق چاپ و نشر برای انجمن حرفه‌ای صنعت بیمه ایران محفوظ است.

ISBN:978-600-6316-21-5

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۶-۲۱-۵

به نام خدا

مقدمه

با توجه به نوپا بودن مباحث مدیریت ریسک و درجه پیچیدگی بالای مدیریت ریسک سازمانی و نیز خسارت‌ها و ضرر و زیان‌های فراوان ناشی از ضعف در مدیریت ریسک سازمانی در سطح کشور، ضرورت ارتقاء جایگاه مدیریت ریسک در کسب و کارهای مختلف بیش از پیش احساس می‌شود.

بدیهی است که ضرورت و اهمیت مدیریت ریسک و نیز مزایا و منافع حاصل از استقرار و پیاده‌سازی آن در سازمان‌ها، از افق و زاویه‌ی دید مدیران ارشد و استراتژیک سازمان‌ها پنهان نیست. اما سوال اساسی این است که با وجود رشد فزاینده استانداردها و سیستم‌های مدیریتی در سطح کشور، علت انحرافات تأمل برانگیز از اهداف و مقاصد و رخداد بحران‌ها و چالش‌های اساسی فراوان در برهه‌های زمانی مختلف در کشور چه می‌باشد؟

پاسخ به سوال اساسی فوق در گرو توجه و تعمق به چهار مقوله زیر می‌باشد:

الف- ایجاد زبان، ادبیات و فهم مشترک در حوزه ریسک و مدیریت آن

ب- نگرش موشکافانه و تحلیلی به ریسک‌ها

ج- ایجاد مدیریت ریسک سیستماتیک

د- یکپارچگی سیستم مدیریت ریسک با سایر سیستم‌های سازمان

شرط لازم و کافی برای موفقیت در مدیریت ریسک‌های سازمانی، توجه کافی به هر سه موضوع اشاره شده در بالا می‌باشد.

با توجه به اینکه صنعت بیمه به عنوان یکی از خاستگاه‌های اصلی مدیریت ریسک مطرح می‌باشد، انجمن حرفه‌ای صنعت بیمه بر آن شده که به منظور توسعه جایگاه مدیریت ریسک در کشور، خلق ارزش و ایجاد فضای امن‌تر در کسب و کارهای مختلف، با راه اندازی «مرکز رتبه‌بندی مدیریت ریسک ایران» و تعیین «سطح بلوغ مدیریت ریسک سازمان‌ها» گامی نو در راستای شکوفایی

کسب و کارهای مختلف در این مرز و بوم بردارد و امیدوار است با مشارکت فعالانه سازمان‌ها و صنایع مختلف، بتواند در رشد و اعتلای سطح بلوغ مدیریت ریسک کشور نقش آفرینی نماید.

بر این اساس، ایجاد زبان، ادبیات و فهم مشترک در حوزه مدیریت ریسک به عنوان یکی از مهمترین گام‌های بنیادین در رشد و توسعه بلوغ مدیریت ریسک سازمانی مطرح می‌باشد که انتشار کتاب حاضر نیز در همین راستا می‌باشد. امید است که کتاب حاضر بتواند نقش موثری در رشد و توسعه فرهنگ مدیریت ریسک کشور ایفا نماید.

دکتر مسعود حجاریان

مدیر عامل انجمن حرفه‌ای صنعت بیمه

پاییز ۱۳۹۳

فهرست مطالب

۹		مقدمه مترجم
۱۱		پیشگفتار
۱۲		مقدمه
۱۶		۱- دامنه کاربرد
۱۷		۲- واژگان و تعاریف
۲۷		۳- اصول
۲۹		۴- چارچوب
۲۹		۴-۱- کلیات
۳۱		۴-۲- الزام و تعهد
۳۲		۴-۳- طراحی چارچوب مدیریت ریسک
۳۲		۴-۳-۱- درک سازمان و زمینه فعالیت آن
۳۳		۴-۳-۲- تعیین خطمشی مدیریت ریسک
۳۳		۴-۳-۳- مسئولیت
۳۴		۴-۳-۴- ادغام در فرآیندهای سازمانی
۳۴		۴-۳-۵- منابع
۳۵		۴-۳-۶- ایجاد مکانیزم‌های گزارش‌دهی و ارتباطات درون سازمانی
۳۵		۴-۳-۷- ایجاد مکانیزم‌های گزارش‌دهی و ارتباطات برون سازمانی
۳۶		۴-۴- استقرار مدیریت ریسک
۳۶		۴-۴-۱- استقرار چارچوب مدیریت ریسک
۳۶		۴-۴-۲- استقرار فرآیند مدیریت ریسک
۳۷		۴-۵- پایش و بازنگری چارچوب
۳۷		۴-۶- بهبود مستمر چارچوب
۳۷		۵- فرآیند

- ۳۷..... ۵-۱- کلیات
- ۳۸..... ۵-۲- ارتباطات و مشاوره
- ۴۰..... ۵-۳- زمینه‌سازی
- ۴۰..... ۵-۳-۱- کلیات
- ۴۰..... ۵-۳-۲- زمینه‌سازی خارجی
- ۴۱..... ۵-۳-۳- زمینه‌سازی داخلی
- ۴۲..... ۵-۳-۴- زمینه‌سازی فرآیند مدیریت ریسک
- ۴۳..... ۵-۲-۵- تعریف معیارهای ریسک
- ۴۴..... ۵-۴- ارزیابی ریسک
- ۴۴..... ۵-۴-۱- کلیات
- ۴۴..... ۵-۴-۲- شناسایی ریسک
- ۴۵..... ۵-۴-۳- تحلیل ریسک
- ۴۶..... ۵-۴-۴- ارزشیابی ریسک
- ۴۷..... ۵-۵- مقابله با ریسک
- ۴۷..... ۵-۵-۱- کلیات
- ۴۸..... ۵-۵-۲- انتخاب گزینه‌های مقابله با ریسک
- ۴۹..... ۵-۵-۳- آماده‌سازی و استقرار طرح‌های مقابله با ریسک
- ۵۰..... ۵-۶- پایش و بازنگری
- ۵۱..... ۵-۷- ثبت فرآیند مدیریت ریسک
- ضمیمه الف (برای آگاهی)
- ۵۲..... خصوصیات مدیریت ریسک پیشرفته
- ۵۶..... منابع

به نام خدا

مقدمه مترجم

نیل به اهداف و مقاصد طرح ریزی شده همواره به عنوان مهمترین خواسته و ضرورت هر سازمانی مطرح می باشد و تمامی طرح ریزی ها و فعالیت های اجرایی سازمان ها اعم از دولتی، نیمه دولتی و خصوصی در همین راستا می باشد.

در گذشته سازمان ها نسبت به هر آنچه که باعث انحراف از اهداف شان می شده (ریسک ها) حساس بوده و بر اساس شرایط، تجربیات، دانش و آگاهی های خود نسبت به مدیریت آنها اقدام می کردند.

امروزه، با ورود رقبای نوظهور و شدت یافتن رقابت در کسب و کارهای مختلف، درهم پیچیده شدن مرزهای کسب و کار، تلاش برای کسب منافع بیشتر، محدودیت منابع، تعدد و تنوع ذی نفعان، خواسته ها و انتظارات و الزامات قانونی و مقرراتی آنها و از همه مهم تر، وجود عدم قطعیت های متعدد و متنوع در حوزه ها و جنبه های مختلف تحقق اهداف سازمان ها در حاله ای از ابهام قرار گرفته است و ظهور و بروز عدم قطعیت ها در حوزه های مختلف کسب و کار سازمان ها (استراتژی، مالی و اقتصادی، ایمنی و امنیتی، تجاری، فناوری و غیره) اهداف و مقاصد طرح ریزی شده آنها را به شدت تحت تأثیر قرار داده است.

تمامی عوامل فوق ایجاب می کنند که امروزه سازمان ها نسبت به هر آنچه که امکان انحراف از اهداف و مقاصد طرح ریزی شده آنها را به دنبال داشته باشد، حساس شده و جهت مدیریت اثربخش و کارای آنها اقدام نمایند.

استاندارد ISO 31000:2009 با ارائه رویکردی سیستماتیک، نظام مند و به هنگام در مدیریت ریسک ها، به سازمان ها کمک می کند که در رویارویی با ریسک های مختلف به صورت اثربخش تر و کارا تر عمل نموده و میزان تحقق اهداف خود را افزایش دهند.

استاندارد ISO 31000:2009 علاوه بر اینکه عمومی بوده و برای صنعت و یا بخش خاصی تدوین نشده است، قابلیت به‌کارگیری در کل چرخه عمر سازمان را دارا بوده و تمام فعالیت‌های سازمان نظیر استراتژی‌ها، پروژه‌ها، محصولات، خدمات، فرآیندها، دارایی‌ها و غیره را پوشش می‌دهد.

ترجمه حاضر به منظور ترویج فرهنگ مدیریت ریسک در کشور و رشد و توسعه سطح بلوغ مدیریت ریسک سازمان‌ها تدوین شده است و در آن تا آنجا که به مفهوم جملات لطمه‌ای وارد نگردد، تلاش بر وفاداری کامل به متن انگلیسی استاندارد ISO 31000:2009 بوده است.

مهندس ابوطالب گرامی

پاییز ۱۳۹۳

پیشگفتار

سازمان بین‌المللی استانداردسازی^۱ یک مرجع جهانی متشکل از مراجع ملی استاندارد کشورهای مختلف (سازمان‌های عضو) می‌باشد.

کار آماده‌سازی استانداردهای بین‌المللی معمولاً از طریق کمیته‌های فنی ISO انجام می‌شود. هر عضوی بر اساس علاقه به موضوعی که یک کمیته فنی برای آن تشکیل شده است، حق دارد در آن کمیته حضور داشته باشد.

سازمان‌های بین‌المللی، دولتی و غیردولتی نیز در همکاری با سازمان ISO در این کار مشارکت می‌نمایند. سازمان ISO همکاری نزدیکی با کمیسیون بین‌المللی الکتروتکنیکال^۲ در همه موارد مربوط به استانداردسازی الکتروتکنیکی دارد. استانداردهای بین‌المللی بر اساس قوانین مندرج در بخش ۲ قواعد ISO/IEC به صورت پیش‌نویس تهیه می‌شوند. وظیفه اصلی کمیته‌های فنی، تهیه استانداردهای بین‌المللی است. پیش‌نویس استانداردهای بین‌المللی که توسط کمیته‌های فنی پذیرفته شده‌باشد، برای رأی‌گیری بین اعضاء به گردش درمی‌آید. انتشار یک استاندارد بین‌المللی، نیازمند تأیید حداقل ۷۵٪ از اعضاء دارای حق رأی می‌باشد. باید به این موضوع دقت نمود که ممکن است بخشی از این مدرک تحت «حق امتیاز» ثبت شده باشد، ISO مسئولیت شناسایی این‌گونه بخش‌ها را به طور کلی و یا جزئی نمی‌پذیرد. استاندارد ISO 31000 توسط گروه کاری هیأت مدیریت فنی ISO در زمینه مدیریت ریسک تهیه شده است.

¹ International organization for standardization

² International Electrotechnical Commission-IEC